

УДК 624.012.4:699.812

**ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА АНАЛІЗ СУЧАСНОГО
СТАНУ РИНКУ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В
УКРАЇНІ**
**PROBLEMS OF FUNCTIONING AND ANALYSIS OF THE CURRENT
STATE OF THE SUBURBAN PASSENGER TRANSPORT MARKET IN
UKRAINE**

Д. В. Токарев, аспірант

Національний транспортний університет (м. Київ)

D.V. Tokarev, Postgraduate Student

National Transport University, Kyiv, Ukraine

Ринок приміських пасажирських перевезень є важливою складовою національної транспортної системи, що забезпечує регулярне сполучення між міськими центрами та навколишніми населеними пунктами. Він відіграє ключову роль у щоденній мобільності населення, сприяючи економічній активності, соціальній згуртованості та територіальній інтеграції. Незважаючи на цю роль, нинішній стан приміських перевезень в Україні є проблематичним і вимагає глибокого аналізу та комплексного підходу до реформування.

З часу здобуття незалежності залізнична галузь не адаптувалась до ринкових умов і не провела необхідних реформ, що призвело до поступової втрати позицій у цьому сегменті.

Приміське сполучення в країні забезпечується переважно автобусним і залізничним транспортом. При цьому конкуренція між ними значно зростає. Автобусні перевезення виграють завдяки більшій гнучкості, частоті рейсів та можливості підвозу пасажирів до конкретного пункту призначення.

Зростання кількості приватних автомобілів свідчить про втрату довіри до громадського транспорту та про зростання соціального розшарування: не всі громадяни мають змогу користуватися особистим транспортом чи платними послугами приватних перевізників.

Аналіз сучасного стану приміських залізничних перевезень дозволяє відокремити такі ключові проблеми:

- **Зношеність матеріально-технічної бази:** Вагони перебувають у незадовільному технічному та санітарному стані.
- **Хронічне недофінансування:** Приміські перевезення не є прибутковими. Через обмежене державне фінансування оновлення інфраструктури та рухомого складу практично не здійснюється.
- **Неефективна тарифна політика:** Тарифи не відображають реальних витрат перевізників.

- **Відсутність інтеграції з іншими видами транспорту:** Недостатня координація між залізничним і автомобільним транспортом.

- **Падіння пасажиропотоку:** Зниження якості обслуговування, довгий час у дорозі та відсутність надійності змушують пасажирів обирати альтернативні варіанти пересування.

Для покращення ситуації необхідно створити нову економічно обґрунтовану модель управління конкурентоспроможністю приміських перевезень з урахуванням вимог ринку та соціальних аспектів. Тому основними напрямками змін мають бути:

- **Модернізація рухомого складу:** Заміна застарілих електропоїздів більш сучасними.

- **Розвиток «міських електричок»:** Інтеграція залізничного транспорту в міське середовище з організацією сполучень між центральними частинами міст і вокзалами.

- **Покращення графіків руху:** Оптимізація розкладу для зменшення очікування, уникнення перенавантаження вагонів і підвищення регулярності поїздок.

- **Збільшення швидкості перевезень:** Впровадження тактового розкладу високошвидкісних електропоїздів, що дозволить скоротити час у дорозі.

- **Підвищення якості обслуговування:** Забезпечення чистоти, безпеки перевезень та культури обслуговування.

- **Транспортна інтеграція:** Координація руху приміських поїздів із автобусними маршрутами.

- **Цифровізація:** Встановлення автоматизованих терміналів для продажу квитків та оплати послуг.

Поточний стан ринку приміських пасажирських перевезень в Україні свідчить про необхідність системних змін. Ключовим завданням є розробка комплексної державної стратегії розвитку цього сегменту з орієнтацією на безпечність, доступність і конкурентоспроможність. Модернізація рухомого складу, поліпшення інфраструктури та запровадження збалансованої тарифної політики мають стати основою національної транспортної політики. Тільки завдяки злагодженим і довгостроковим діям можливо забезпечити стабільну роботу приміського транспорту як соціально значущої ланки мобільності населення.

[1] Бондаренко, С. В. Проблеми розвитку приміських пасажирських перевезень в Україні / С. В. Бондаренко // *Вісник економіки транспорту і промисловості*. – 2020. – № 70. – С. 102–108.

[2] Державна служба статистики України. Транспорт в Україні у 2023 році: статистичний збірник. – Київ: Держстат, 2024. – 120 с.

[3] Соколова, І. В. Модернізація інфраструктури приміського транспорту як фактор підвищення мобільності населення / І. В. Соколова // *Економіка та держава*. – 2021. – № 6. – С. 45–49.

[4] Шевченко, А. М. Управління якістю транспортних послуг у сфері приміських перевезень / А. М. Шевченко // *Транспортні системи і технології*. – 2022. – № 3. – С. 37–42.

[5] Міністерство інфраструктури України. Стратегія розвитку транспорту України до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua>